

Ուխտը: Աղքատութեան հաւատարիմ պահպանումով կը ծաղկի հոգեւոր կեանքը եւ կը փրկէ ենթական վերահաս կործանումէ:

Արդի քաղաքակրթութիւնը այնպէս մը մեքենացուցած է մարդը, որ ան իրեն համար զբաղումի առարկայ դարձուցած է միայն ստամոքսի, դիւրակեցութեան եւ կեանքի վայելքին ապահովութիւնը:

Ո՛չ միայն ճարտարարուեստի եւ տնտեսագիտութեան ազպարեզներուն մէջ, այլ նաեւ մեր կրթական եւ կրօնական հաստատութիւններու բոլոր աշխատանքները ուղղուած են ընդհանրապէս միայն նիւթական պայմաններու ստեղծումին, պահպանութեան եւ տիրապետութեան:

Հարուստ ըլլալու մտասեւեռումը գրաւած է մարդուն կազմախօսական կառուցուածքին ամբողջ գործունեութիւնը եւ փոշիացուցած անոր ազնիւ հոգեւոր հակումները, բարոյական բարձր անշեղ սկզբունքները:

Եկեղեցականներն ալ որպէս մէկ մասնիկը այս ընկերութեան, նոյն ինքն այդ ընկերութեան ծնունդ, միջոցներու մէջ խտրութիւն չեն դնէր այսօր հասնելու իրենց նիւթական յաջողութեան, արհամարհելով եւ խախտելով ամեն տեսակի բարոյական սկզբունքներ:

Դժբախտաբար բարոյական այս փլուզումին աղիտաւոր հետեւանքներուն բերումով է որ մեր եկեղեցականները կը զբաղին «բիզնես»ներով, (օՖշորային դրամական հաշիւներ, ադամանդագործութիւն, հողատարածքներու եւ ագարակներու մշակում, ջրատարներու սեփականութիւն, առեւտրական զանազան գործառնութիւններու մասնակցութիւն, յայտնի փողոցներու եւ շրջաններու մէջ թանկարժէթ բնակարաններ, եւ վերջապէս սակարանի աժեթուղթերու «վարպետ» հմտութիւն):

Մեր մտահոգութիւնները այսօր այդքան ալ դաւանաբանական կամ աստուածաբանական չեն, որքան կազմակերպչական: Պէ՞տք է լռել այս բոլորին դիմաց, երբ ժողովուրդի կրօնաբարոյական եւ հասարակական ծով կարիքները կը մնան անպատասխան հայ հոգեւորականութեան կողմէ:

Ո՞վ կրնայ յայտարարել այսօր՝ որ Հայց. Եկեղեցին պէտք չունի բարեկարգուած եկեղեցականութեան մը, որ գիտակից է իր կոչումին: Արդարամիտ եւ նուիրեալ եկեղեցականութիւն պատրաստելու կարիքը միշտ ալ շեշտուած է մեր ժողովուրդին կողմէ: Աւա՛ղ, սակայն, ձուկը գլուխէն հոտած է եւ հասած պոչին, ինչպէս հայկական առածը կ'ըսէ, եւ մենք ձեռնածալ կը դիտենք այս բոլորը սառն անտարբերութեամբ:

Այսօրուան մեր եկեղեցականութիւնը մեզի կը յիշեցնէ ԺԶ. դարու Եւրոպայի մէջ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ վիճակը, որ պատճառ դարձաւ Լուտերական շարժումին: Ապականութիւնը, նիւթապաշտութիւնը եւ տգիտութիւնը ահռելի չափանիշներու հասած են մեր նուիրապետական հաստատութիւններէն ներս: Այսօր մարդիկ եկեղեցական կ'ըլլան գործածելով ամեն տեսակի լծակներ (կաշառք, զօրաւոր պաշտպանութիւն հարուստի կամ կազմակերպութեան կողմէ, յանդգնութիւն եւ քծնանք):

Բարքերը այնքան ապականած եւ թուլցած են որ ահազանգային վիճակ մը ստեղծուած է Եկեղեցւոյ կեանքէն ներս: Անհրաժեշտ է որ անմիջապէս հնար մը գտնենք այս ամօթալի վիճակէն դուրս գալու համար, որպէսզի հայ եկեղեցականութիւնը անսակարկ վճռակամութեամբ նորոգէ իր ուխտը՝

հանդեպ իր Եկեղեցւոյ եւ իր ժողովուրդին:

Թերեւս ժամանակն է որ Հայց. Եկեղեցւոյ ծոցէն ծնի նոր Նիկոդոս Լոյոլայի (հիմնադիր Ժեզուիթեան Միաբանութեան, 1491-1556) նման բարեպաշտ եւ զինուորական ոգիով նուիրեալ եկեղեցական մը, որ յեղաշրջէ Եկեղեցւոյ ներսիդին գոյութիւն ունեցող ապականութիւնը, եւ Եկեղեցւոյ սպասաւորութիւնը հասցնէ բաղձալի նոր բարձունքներու:

Քահանայական պաշտօնի ըմբռնումը մեր նախնեաց մօտ հասած էր այնպիսի անթերի գաղափարականի մը, որ բացառիկ պատիւ կը բերէ մեր հայ վարդապետներու հաւատքին եւ գիտակցութեան: Ո՛չ թէ այնպէս ինչպէս կը տեսնենք այսօր, երբ մասնաւոր շահերէ եւ նկատումներէ տարուած՝ հոգեւոր պաշտօնի կը բարձրացնեն այնպիսի անձիւք, որոնք ո՛չ մէկ պատրաստութիւն ունին այդ սուրբ պաշտօնին համար:

Ինչպէս միշտ կը շեշտենք, եկեղեցականութիւնը ընդհանրապէս նկատուած է ասպարեզ «բիզնէս» հասկացողութեամբ. ասպարեզ մը որ շահու եւ փառքի լաւագոյն միջոցներէն մէկն է: Ահաւասիկ այս հասկացողութիւնն է որ կ'ապականէ եւ կ'աղաւաղէ **հոգեւոր կոչումի** հասկացողութիւնը՝ որ միայն կ'արտայայտէ՝ անշահախնդրութիւն, նուիրում եւ ծառայութեան ոգի:

Եկեղեցւոյ պաշտօնեութեան նկատմամբ ժողովրդային ըմբռնումը փոխելու համար նախ անհրաժեշտ է փոխել թեկնածուներուն հոգեբանութիւնը Եկեղեցւոյ նուիրումի եւ սպասաւորութեան մասին, ու ապա ինքնաբերաբար պիտի փոխուի նաեւ ժողովրդային ըմբռնումը Եկեղեցւոյ պաշտօնեութեան մասին:

Կասկած չկայ մեր մտքին մէջ, որ անցեալի հալածանքները, տեղահանութիւնները, գաղթականական կեանքը, վերջին յիսունամեակի քաղաքացիական պատերազմները Միջին Արեւելեան երկիրներու մէջ, նոր գաղթականութիւնը դեպի Արեւմտեան աշխարհներ, բերին իրենց կազմալուծիչ ազդեցութիւնները հայ ժողովուրդի կեանքին վրայ:

Ազգային կեանքի մէջ յառաջ եկած այս փոփոխութիւններու առջեւ պետք է կանգ առնել եւ լրջօրէն մտածել հայ ժողովուրդի ընկերային եւ հասարակական կեանքի մասին, որ հետզհետէ տարբեր գաղթավայրերու մէջ կամաւ թէ ակամայ պիտի ենթարկուի այնպիսի խորթ ազդեցութիւններու, որ հայը պիտի հեռացնէ իր հայրերու հաւատքէն:

Ահաւասիկ այս պայմաններուն մէջ միայն Հայ Եկեղեցին է, որ իր նուիրեալ եկեղեցականութեամբ պիտի կարենայ հայը հայ պահել, հասնելով անոր ցաւերուն եւ կարիքներուն:

Շարունակելի

Apostolic Church Held Hostage – VII

We proceed in our endeavors to reform the Armenian Church with the understanding of its original mission to be the apotheosis of Jesus Christ and dissemination of His Word, and to uphold his teachings according to the Gospel,

